

Kujataamiu

Nutaaq

Uk./Årg. 37 nr. 12

27. juni 2024

www.kujataamiu.gl • mail: kujataamiu@gmail.com

STARK

SYDGRØNLANDS FØRENDE TRÆLAST

Kilaapq Aqqutaa 8 982, 3920 Qaqortoq

Telefon 38 37 30

Åbningstider:
Mandag-fredag 7.00-17.00
Lørdag 8.00-12.00
E-mail: oec.qaqortoq@stark.gl

Permagenta Grønland A/S

- Tømrerarbejde
- Glarmester
- Låseservice
- Malerarbejde
- Transport
- VVS-arbejde

Tlf. 64 20 94 - Mobil 52 96 57

e-mail: qaqortoq@permagenta.gl

Mestervej B-1328 • 3920 Qaqortoq

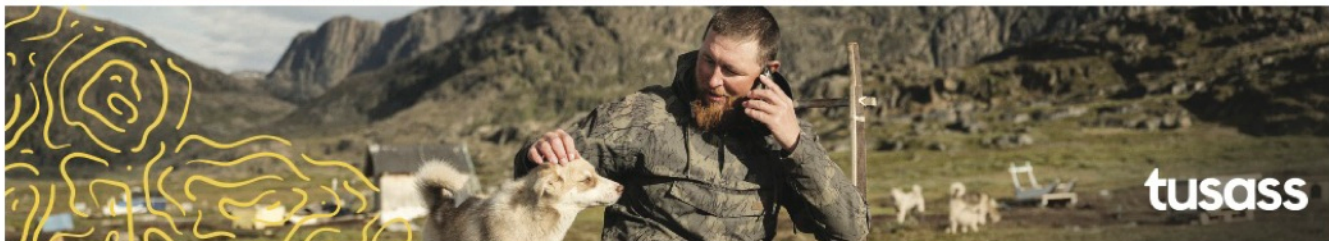
Angalanissavit tullia
Nunatta Angalatitsiviani
inniminneruk

- Suliffeqarfitut inniminninermi attavissaq:
erhverv@greenland-travel.gl
- Nammineq akligassaappat attavissaq:
booking@greenland-travel.gl

Bestil din næste rejse
hos Greenland Travel

- Erhvervsrejser:
erhverv@greenland-travel.gl
- Personlige rejser:
booking@greenland-travel.gl

Tlf.: 70 11 07 • www.greenland-travel.gl

Brugseni app-i atorlugu iluanaarutissarpassuit

Divi Plussi-t katersukkatit takukkit pisinermullu
uppenarsaatitit malinnaavigalugit.

Kæmpe fordele med Brugseni app'en

Se din opsparede Divi Plussi og
hold styr på dine kvitteringer.

www.brugseni.gl/app

Inissiat isumaginninnerlu Kommune Kujalliup aningaasaqarneranik artorsartitsipput.

Juunip ulluisa aqqaneq aappaanni 2024, Aningaasaqarnermut Inuussutissarsiornermullu Ataatsimiititaliap immikkut ittumik ataatsimiinnerani aningaasanik tigorianaateqarnerup ilungersunartorsiorfiuneranut pisutaasunik pingaarnernik ataatsimiititaliaq ilisimatinneqarpoq.

Isumaginnittoqarfimmi aningaasaqarnikkut nakkutilliinerup nukittorsarneqarnissaa ataatsimiititaliamit siullertut aalajangiunneqarpoq.

Aningaasanik tigorianaateqarnikkut ilungersunartorsiornermik malitseqartumik Qummumi sulisunut inissiat 22-t pisarineqarsimanerannik ataatsimiititaliaq ilisimatinneqarpoq, ajornartorsiut taanna Kommunip inissiaatileqatigiiffiata Kujallermi Illuutit atorunnaarsinneqarnerata kingunerisaanik sanaartornermut aningaasartuutit kommunip aningaasaataaniit toqqaannartumik akiliisariaqalersimanermik aallaaveqarpoq.

Tamatuma saniatigut isumaginninnermi atuinerup ukiuni siuliini arfineq-marlunni 100 mio. koruuninik qaffariarsi-

manera naatsorsuutini ukiuni siuliineersunit utaqqiisaasunilu erserpoq. 2023-mut kisitsisaagallartutigit erserpoq isumaginnittoqarfimmi 30 mio. koruuninik sippuisoqarsima-soq. Tamatumani pingaartumik konto meeqqanut immikkut itturnik pisariaqartitaqartunut atorneqartartoq annerpaamik sippuiffiusimavoq.

Stine Egede oqarpoq: ”2017-imiit kommunip isumaginninnermut atuineru 100 mio. koruuninik qaffariarsimavoq. Isumaginninnermi inatsisitigit pisussaaffiit assigiinngitsut arlallit, soorlu siusinaartumik pensionisiat kiisalu pingaartumik meeqqanut inuusuttuaqqanullu tunngasut, missingersuutitigit ilungersunartorsiorfitsisuupput, taakkulu qanoq iliuuseqarfigissallugit kommune pisussaaffeqarpoq.”

Isumaginninnermi ukiuni kingullerni pingasuni suliniutit piviusunnngortinneqarsimasut ilaatigut tassaapput orniguttarluni meeqqanut inuusuttuaqqanullu suliniutit, illoqarfinni pingasuni meeqqat inuusuttuaqqallu ornittagaannik pilersitsineq, ilaqutariit siunersioqatigiittarnerinik pilersitsineq, Qaqortumi Narsamilu qimarnguinnik tigusineq kiisalu Nanortalimmi nutaamik qimarnguiliorneq. Oqartussatut

Akisussaalluni aqqissuisoq / Ansvarshavende redaktør:
Ib Benjaminsen

Ilioqqarneqarnera naqiterneqarneralu / Tryk og layout:
Q-offset v/Ib Benjaminsen

Tunniussiffissaq kingulleq:
Sidste frist for indlevering:

4. juli 2024

Normu tulleg saqqummissaaq:
Næste nummer udkommer:

11. juli 2024

kujataamiu
Naqiterisoq / Udgives af:
Q-offset

Box 378 • 3920 Qaqortoq
Mob. 49 44 60

e-mail: kujataamiu@gmail.com

www.kujataamiu.gl

A woman with short grey hair and glasses is seated at a desk, looking towards a computer monitor on the left. She is wearing a light-colored top with a small, dark, repeating pattern. The background features a wall with several framed pictures, including a large abstract painting and a smaller landscape photo. A desk lamp is visible behind her head.

Ingerlatsivinni suliassaqarfinni tamani aningaasaqar-
nermik nakkutilliinerup nukittorsarneqarnissaa
Aningaasaqarnermut ataatsimiititaliap ataatsimiinner-
mini akuersissutigaa. Siullertut, isumaginninnermi
annertusisamik nakkutilliinerit aqutsinerlu aallartin-
neqarput ilaatigut suliassaqarfiup taassuma ingerlatsivinni
annerpaajunera aningaasatigullu ilungersunartorsiorfiuner-
paajunera pissutigalugit.

saqarnermik suliaqarnermi piginnaasatigut qaffassaasoqar-
tariaqarpoq.

2022 aamma 2023-mut naatsorsuutit kukkunersiorneqarne-
rannut piffissaliussat aggustimi kukkunersiuisunik peqateq-
arluni sukumiisumik pilersaarusiorneqassapput.
Kommunalbestyrelsi juunip ulluisa 27-ianni immikkut ittu-
mik ataatsimiigiagquneqassaaq.

Borgmester Stine Egede Nanortalimmi juulip aallaqqaataani, Narsami juulip aappaanni kiisalu Qaqortumi juulip ulluisa pingajuanni innuttaasunik ataatsimiititsissaq.

[illegible]

Rod i kommunen

af Rainer Permien

Hvad ligger til hindring for, at forskellige problemer ikke kan løses eller ønsket løst i Kommune Kujalleq?

Rod i økonomien er intet nyt hos Kommune Kujalleq. I 2021 blev overskredet budgettet med et beløb af 17,4 millioner kroner og en daværende udtalelse fra borgmesteren lød ”en lignende fejl af budgetoverskridelse ikke kommer til at ske igen”! Tankevækkende udsagn, men besynderlig nok genopstår rodet i regnskabet i 2023 / 2024, hvor tanken kan henledes til om fejlen for tre år siden blev fuldt ud elimineret eller har årsagen for rodet en anden kilde, som ikke blev undersøgt eller er offentlig tilgængelig?

En skræmmende besked at læse i Sermitsiaq af den 23.05.24 og 24.05.24, at Kommune Kujalleq skylder penge for afregning af A-skat i måneder for 2023 og 2024! Borgmesteren synes, at udtalelse passende med ”en forglemmelse”, men påtager sig offentlig ingen ansvar for fadæsen! Et andet spørgsmål fremkommer i sammenhæng med bommerten, hvad til er penge blevet brugt?

Hvor placeres borgmesteren og vores usynlige kommunaldirektør i de økonomiske oprørte vande?

Kort efter offentliggørelsen rejser borgmesteren med følge fra byen og efterlader kommunen i et økonomisk rod; en besynderlig og mærkværdig beslutning, som indikerer manglende ansvarsfølelse for hele samfundet i kommunen. Er det ikke vigtigere at rydde op i kommunens økonomiforvaltning for at fjerne de fremkomne eller gemte skeletter i skabene?

Åbenbart prioriteres en tjenesterejse med følge og ikke kommunens rod i forvaltninger og kommunens renommé? Det er ingen skam at bekende kulør for fadæsen og påtager sig et ansvar i denne sag.

Den mest fornuftige og intelligente løsning er at erkende og acceptere fejlen og påtager sig ansvaret for målrettet at eliminere fejlen internt i kommunen.

Den dumme konklusion i sagen er, at skyde skylden over til andre personer ansat i kommunen, men

Årsagen skal findes!

Det har ulmet i lang tid med manglende ansvar for overholdelsen af lovfæstede regler uden at nogen træder i karakter (borgmesteren / kommunaldirektøren) for rette op på manglende forståelse af love og reglementet i den offentlige verden.

I Sermitsiaq af 24.05.24 udtaler borgmesteren sig om, at ”restancen af A-skat løbende blev betalt”?

Hvordan kan det være, at økonomiforvaltningen ikke er opmærksom på manglende betaling af A-skat i 2023 og 2024, men betaler restancen?

Er kontrolsystemet blevet nedlagt hos økonomiforvaltningen? Hvem har sovet i timen og hvem er ansvarlig for tilsyn af regnskabet? Ansvar er en væsentlig og vigtig del på både vores arbejdsplads, i livet og samfundet, men sand-

synligt ikke hos kommunen!

Noget hænger ikke sammen i udtalelser – det er en ommer kære borgmester!

Så er vi der igen og igen, at personalet bliver ansat pga. familie- eller personlige relationer i stedet for faglighed i stillingen. Værsgo kære borgere vi betaler for alle fiaskoer i den kommunale verden og ingen står til ansvar for deres manglende handlemåde; det er en tage selv bord med en grotesk verden vi lever i uden konsekvenser?

Undskyldninger på undskyldninger, men de nødvendige foranstaltninger udebliver!

Borgmesteren udtaler ”Vi har fået et nyt regnskabssystem”? Har personalet ikke været på kursus i 2023 eller blevet oplært i brugen af systemet? Udskiftningen foregik i 2023 og i 2024 eksisterer stadig problemer! Der er ingen logisk sammenhæng i udtalelserne, men kun simple argumenter og bortforklaringer for manglende omhu og faglig dygtighed i kommunen.

Ligeledes et overforbrug af budgetterede udgifter i forvaltninger, som beløber sig på 40 millioner kroner, med en søgt bortforklaring af en bogføringsfejl! Hvem har tilsyn med bogføringen i forvaltningen og har denne person eller de personer ikke et kæmpe stort forklaringsproblem?

”Økonomiforvaltningen har fremlagt en ny plan og ledelsen planlægger oplæringen af personalet inden længe?”

Det er sludder at fremkomme med disse udtalelser, men med andre ord, at personalet ikke ved hvad de laver eller har lavet siden indførelse af systemet og kender ikke fuld ud til betjening af regnskabssystemet på en forsvarlig mode?

Det kan ikke beskrives, som en kvalificeret tryk udtalelse af borgmesteren til samfundet!

Mystikken breder sig med spørgsmålet om hvem er det, der holder hånden over hvem og trængslen er sikkert stort ved håndvasken i Kommune Kujalleq?

Situationen kommer helt bagpå borgmesteren! Vor Herre bevares vel, hvem har ansvaret for at styre denne kommune både økonomisk og personalemæssigt?

Afholdes der ikke interne møder med ledelsen og forvaltninger med indberetning til borgmesteren og / eller også kommunaldirektøren?

Har kommunaldirektøren ikke indsigt og følger med i økonomien for derved får kendskab til overforbrug af midlerne og bør kommunaldirektøren ikke have mere fokus på ansvar- og ledelsesniveauet?

Forhøjelsen af kassekrediten har selvfølgelig indflydelse på økonomien, hvorimod borgmesterens udtalelse siger noget andet. Det er samfundets midler kommunen forvalter og en forhøjelse af kassekrediten vil influere økonomien i Kommune Kujalleq; renter af kassekrediten skal også betales!

Anbefalinger lanceret: Ingen skærm til børn under to år

For at fremme børns trivsel og forebygge negative konsekvenser af uhensigtsmæssig skærmbrug har Socialstyrelsen udgivet nationale anbefalinger om skærmbrug i førskolealderen.

Hvor lang tid bør de mindste børn egentlig tilbringe med iPad eller telefon i hånden, og hvad bør de foretage sig på skærmen?

Disse spørgsmål kan forældre nu få vejledning til ved at dykke ned i en række anbefalinger til børns skærmforbrug,

som Socialstyrelsen har skræddersyet og udgivet i anledning af Børnenes Dag:

- Alle familier oplever situationer, hvor det kan være svært at holde sig til de regler og aftaler, der er i familien.

Skærmguiden kan hjælpe dig i hverdagen, hvor dialog, aftaler og rammer kan give færre konflikter og mere genemskelighed for både dig og barnet, skriver styrelsen, der påpeger, at det øgede skærmbrug blandt børn kan påvirke deres trivsel og velvære.

Vær nysgerrig

Anbefalingerne bygger på forskning på området, styrelsens børnefaglighed samt anvendelsen af et forsigtighedsprincip.

- Anbefalingerne retter opmærksomheden mod at være nysgerrig på børnenes digitale liv og sætte alders- og udviklingssvarende rammer for børns digitale liv, skriver styrelsen på sin hjemmeside.

Anbefalingen til de mindste børn på mellem 0 og to år er dog meget simpel: Ingen skærm til dem. Styrelsen begrundet anbefalingen således:

- Børn under 2 år lærer at forstå verden gennem fysisk kontakt med både ting og mennesker. De har brug for at røre, lugte, lytte og smage samt at spejle sig i voksne. Det kan de digitale medier ikke tilbyde.

Klar opfordring til forældre

Styrelsen kommer også med en opfordring til forældre, om at de lægger deres skærme væk i samværet med deres børn:

- Når du kigger på din skærm, bryder du den vigtige kontakt med dit barn. Du viser også barnet, at det skærmen tilbyder, er mere spændende end barnet.

- Læg derfor skærmen væk, når I er sammen, så den ikke forstyrrer jeres samvær. Sæt evt. telefonen på lydløs, så du ikke bliver forstyrret.

Q-Offset

Torvevej B-46 • Boks 378 • 3920 Qaqortoq
Tlf.: 64 29 69 • mail: kujataamiu@gmail.com

Har dit firma brug for:

- Kuverter med eller uden rude
Størrelser: m65 • M5 • C4
- Arbejdsrapporter med gennemslagspapir
1 eller 2 kopier
- Lønsedler med gennemslagspapir
1 eller 2 kopier
- Blokke

Så kontakt din lokale trykker på:

64 29 69 • mail: kujataamiu@gmail.com

Nakorsat peqatigiiffiat: Nakorsiartarfiit namminersortut inuiaqatigiinnut iluaqutaanavi- anngillat

Nunatsinni nakorsat peqatigiiffiata nakorsat namminersortut pillugit oqallinneq ilassilluarpaa, tamannali piviusumik periarfissaalissappat napparsimmavimmi sulisoqarnermut inuiaqatigiillu aningaasaqarneranut akornusiisinnaasoq aamma ernumassutigalugu.

Oqarasuaatikku utaqqisorpassuit, nakorsiarnissamut piffissap sivikinnerunera peqqinnissamillu suliaqartut akornanni sulisut nikerangaatsiamerat.

Ilungersunartut taakku nunatsinni amerlanerpaat tamat peqqinnissaqarfianut attaveqarsimasut nalaassimavaat. Taamaammat nunatsinni namminersortunik nakorsiartarfeqalernissaanut periarfissaq qinikkat arlallit ajornartorsiutaasumut aaqqiissutaasinnaasutut periarfissatsialattut isigaat. Nunatsinnili Nakorsat Peqatigiiffiannit qularnerusoqarpoq.

Nakorsammi peqatigiiffiata oqallinneq soqutiginaruusiogaluarlugu nunatsinni namminersortunik nakorsiartarfinnik pilersitsisoqassappat tamanna napparsimasunut nali-giinnginnerulersitsoqarsinnaasoralugulu aningaasartuuteqarfiunerulissasoraa.

Nunatsinni Nakorsat Peqatigiiffianni siulersuisut, KNR-ip apequtaanut allakkatigut akissumminni allapput.

- Sammisap oqaluuserineqarnera tunngaviusumik pitsaasuusoraarput, kisianni nunatsinni peqqinnissaqarfimmi uagut ilisimasagut tunngavigalugit tamatuma inuiaqatigiinnut ataatsimut iluaqateqarsinnaanissaa takorlooruminaatsipparput, taakku allapput.

Nakorsianik passussinerit imaluunniit misissuinerit ilaat nakorsamit namminersortumit suliarineqartartussanngussapata tamanna peqqinnissaqarfiup suleriaasianik annertuumik allannguisariaqarfiunissaa ilaatigut pissutaavoq.

- Qitiusumik napparsimmaviiit peqqissaaviillu napparsima-sunik unitsitsillutik suliaqatigiissinnaanerit sumiiffinnilu taakkunani kingornatigut nakorsaasinnaanerit iluaquteqan-gaatsiarpoq. Tamanna napparsimasut pitsaasumik nakorsar-neqarnissaannut qulakkeereqataavoq.

Nakorsiat sumiiffimmi ataatsimi misissorneqarsinnaanerit, unitsinneqarnissaanerit passunneqarsinnaanerallu nakorsar-tinnermut tamarmut iluaqutaalluatoq, Nunatsinni Nakorsat Peqatigiiffiat isumaqarpoq.

Tamatuma saniatigut aningaasaqarnermik ataqatigiissitsini-arnermut ajornakusoortitsissasoq, nakorsat peqatigiiffiat isumaqarpoq.

Taakkumi assersuutigalugu nakorsiartarfinni namminersor-tuni ilisimaneqartutulli nakorsianik nakorsartinnermi tamaa-nik nammineq akiliisinnaallutillu akileerusuttut amerlassu-saat naammanngitsut isumaqarput.

- Nunatsinni nakorsat namminersortut akiliisartunik sulli-tassaqaqarsorinnginnatsigit, taama sullissineq Danmarkimi nakorsanik namminersortoqameranisulli maani taama ittut inuiaqatigiinnit akilerneqartartussaassapput.

Aningaasalersornissaa isumaliuutigisassaassaaq, aningaa-sammi allaniit tigusariaqassapput, taamaaliorneq allanut aamma kalluaassasoq, taakkua allapput.

Nakorsassaaleqinermit iluaqutaanavianngitsaq

Nakorsat namminersortut nakorsassaaleqinerujussuarmut, peqqinnissaqarfimmut ukiorpasuarni ajornartorsiutaasu-mut, aaqqiissutaasinnaasoq qinikkat arlallit politikikkut oqallinnermi oqaatigaat.

Nunatsinnili Nakorsat Peqatigiiffiat tassungattaaq isumaqa-taanngillat.

Nakorsiartarfiimmi namminersortut nakorsanik tamat peqqinnissaqarfiinit sulisussaaleqinermik ilungersuuteqareersu- mit tigooraaratarsinnaapput.

- Nunatsinni peqqinnissamik ilinniarsimasunik sulisussar- siorneq sulisunillu attassiniarneq ilungersunangaatsiareer- poq, nakorsanillu namminersortunik pilersitsisoqassappat tamanna Nuummi peqqinnissaqarfimmi aamma illoqarfinni qitiusumik napparsimmaveqarfinni imaluunniit peqqissaa- vinni nakorsaqaarniarnermut sunniuteqangaatsiassagunarpoq, nakorsat peqatigiiffiat allappoq.

Nunatsinni Nakorsat Peqatigiiffiata nakorsiartarfiit nammi- nersortut nakorsanik peqqinnissamillu suliaqartunik asser- suutigalugu Dronning Ingridip Napparsimmavissuanit tigooraasinnaanaissaat ernumassutigaa.

Tamatuma saniatigut peqqinnissaqarfimmi nakorsat atorfe- qareersut suliinnartissinnaanaissaat kisimi ajornakusuus- sanngilaq, aamma peqqinnissamik suliaqartut allat amigaa- taanerulersinnaapput, nakorsat peqatigiiffiat allappoq.

- Nalinginnaasumik nakorsaannermi nakorsaannaanngitsu- mik sulisoqartariaqarpoq. Oqalutseqassaaq, nakorsiartarfim- mi sulisoqassaaq, misissuiffimmilu sulisoqassalluni, taaku- nunngalu napparsimmavimmit sulisunit soqutiginnittoqar- sinnaavoq, aningaasartuuteqarfiungaatsiarlunilu.

Nakorsiat ilaminiinnaanut iluaqutissartaqartoq

Nakorsat peqatigiiffiata nunatsinni sumiiffinni amerlaner- paani tamat peqqinnissaqarfiinut namminersortunullu nakorsiartussat amerlannginnerat pissutigalugu nakorsiar- tarfinnik namminersortunik peqarnissaa isumassaqanngit- soq, nakorsat peqatigiiffiata ilanngullugu erseqqissaatigaa.

- Nuummi nalinginnaasumik nakorsiartitsisarnermik aamma napparsimaviit suleqatigiinnerannik allannguigaatsiarluta aaqqissuusseqinneq immaqa iluatsissinnaavoq. Tamannali inuiaqatigiit aningaasaqaarneranut akisungaatsiarnissaa ernu- massutigaarput, taakku allapput.

Nakorsiartarfinnik namminersortunik aningaasarissaartumik qinikkat suliaqarlutik iluatsitsisinnaassagunik tamanna nakorsiat ilaminiinnguunut iluaqutaasinnaavoq.

- Nakorsianut nakorsamik namminersortumik aalaakkaane- rumumik ammasarfeqarsinnaasumik nakorsiamillu ilisarisi- mannittumik nakorsaqaalernissamik aalajangiinissamut peri- arfissaqartumininnguanut iluaqutaasinnaavoq. Ataavarnernissamut periarfissiissaaq.

- Tamanna inunnut ataasiakkaanut kissaatigisaminnik sulif- feqarnissaannut atatillugu aalajangiisinnaanerutitsisinnaa- voq, nakorsiartartullu ilaminiinnguisa nakorsamik toqqaanis- saannut periarfissaqaarnerutitsilluni. Tamannali aningaasar- tuuteqarfiussaaq.

Nunatsinnili Nakorsat Peqatigiiffiata nakorsiartut ilaminiin- nai nakorsamut namminersortumut nakorsiarsinnaagunik tamanna inuiaqatigiinni nalogiinninnerulersitsissasoq erseqqissaatigaa.

**Sydgrønlands
designbureau**

info@allu.gl
www.allu.gl

Grønland gør som Barcelona og Bali: Vil indføre overnatningsafgift

Rejsende skal i fremtiden have lidt ekstra mønter op af lommen, når de besøger Grønland. Det er målet med et nyt lovforslag, som naalakkersuisut netop har sendt i høring.

Det skal fremover koste 20 kroner ekstra per nat for rejsende at overnatte her i landet.

Det fremgår af et nyt lovforslag, som naalakkersuisut netop har sendt i høring.

Ifølge lovforslaget skal afgiften gælde for både turister og herboende, der rejser i Grønland, og skal opkræves for overnatninger på hoteller og vandrehjem, samt leje af private værelser eller hytter.

Dog vil mindre overnatningssteder med 25 overnatninger eller færre per kvartal være undtaget. Ligesom personer under 18 år også er undtaget fra at skulle betale afgiften.

Ifølge Grønland Statistik var der sidste år 359.049 overnatninger på hoteller, vandrehjem og andre indkvarteringer i Grønland.

Naalakkersuisut forventer, at antallet vil stige de kommende år, blandt andet på grund af de nye lufthavne.

Afgiften forventes at indbringe omkring 6,8 millioner kroner, og indtægterne skal fordeles blandt landets fem kommuner og bruges til at udvikle lokale og regionale turismetilbud.

Hvis lovforslaget vedtages ved næste efterårssamling, vil

den træde i kraft 1. januar 2026.

I andre landes fodspor

Ideen om en overnatningsafgift – eller turistskat – er ikke ny.

Mange andre lande og storbyer opkræver allerede i dag afgifter fra besøgende turister. Eksempelvis populære turistdestinationer som Grækenland, Venedig, Bali og Berlin.

Også i Spanien er der flere steder indført turist- eller overnatningsafgifter. I den spanske storby Barcelona indførte byrådet en turistskat i 2021, så det i dag koster 3,25 euro (cirka 25 kroner) per overnatning i byen.

I København har ideen også været oppe og vende for nyligt. I december 2023 besluttede et flertal på Københavns Rådhus at se på muligheden for at indføre en turistskat. Ifølge DR blev ideen dog hurtigt skudt ned af erhvervsminister Morten Bødskov (A).

- Der er benhård konkurrence om at tiltrække turister, og en afgift vil svække muligheden for at få turister til København og resten af Danmark. Og vi skal den helt modsatte vej, sagde han på daværende tidspunkt til DR.

Minder om ny krydstogtafgift

Overnatningsafgiften, som naalakkersuisut vil indføre herhjemme, minder på mange måder om de nye passagerafgifter for krydstogtskibe, der trådte i kraft ved årsskiftet.

Ifølge de nye regler koster det krydstogtselskaberne 50 kroner per passager, hver gang et skib lægger til kaj eller kaster anker ud for én af landets 19 havne.

Derudover har kommunerne fået mulighed for at opkræve et miljø- og vedligeholdelsesgebyr på op til 50 kroner per passager per ilandsættelse.

Disse penge skal kommunerne geninvestere i havnefaciliteter som eksempelvis landgangsbroer og toiletter.

For nyligt fortalte flere krydstogtturister til KNR, at de med glæde betaler de ekstra gebyrer.

Lovforslaget om den nye overnatningsafgift var i offentlig høring indtil 12. juli.

Sydgrønlands El ApS

V/ Per Holm

Alt I El udføres

Per Holm 49 45 19

Jørgen Andreassen 49 46 58

Værksted 64 34 81

E-mail: sydel3920@gmail.com

Postboks 527 • 3920 Qaqortoq

Boliger og socialområdet presser Kujalleqs økonomi

På økonomi og erhvervsudvalgets ekstraordinære møde den 12. juni 2024, blev udvalget orienteret om hovedårsager til den pressede likviditet. Udvalget besluttede et styrket økonomisk tilsyn på socialområdet, som det første.

Udvalget blev orienteret om at købet af 22 personaleboliger i Qummut, har medført et pres på likviditeten, da en stor del af anlægsudgifterne er betalt af kassen ved nedlæggelsen af Kommunens boligselskab Kujallermi Illuutit.

Det fremgår derudover af tidligere og foreløbige regnskabs-tal at forbruget på det sociale område er steget med 100 mio. kr. de seneste 7 år. De foreløbige regnskabstal for 2023, viser at socialområdet har et merforbrug på 30 mio. kr. Det er særligt konti for børn med særlige behov, der har et stort merforbrug.

Stine Egede udtaler: "Siden 2017 er kommunens forbrug på det sociale område steget med 100 mio. kr. Der er forskellige lovgivningsmæssige forpligtelser på det sociale område, herunder førtidspensionsområdet og særligt børn og unge området, som presser budgettet, og som kommunen er forpligtet til at gøre noget ved."

Nogle af tiltagene på det sociale område indenfor de seneste tre år har blandt været en opsøgende indsats på børn og unge området, oprettelse af væresteder for børn og unge i de 3 byer, implementering af familierådslagning, overtagelse af krisecentrene i Qaqortoq og Narsaq samt oprettelse af nyt krisecenter i Nanortalik. Sociallovgivningen påkræver en styrkelse af myndighedsarbejdet, hvorfor forvaltningen har måttet indgå et samarbejde med eksterne konsulenter, da det har været vanskeligt at rekruttere socialrådgivere til kommunen. Derudover er kommunen i gang med flere til-

tag til at nedbringe antallet af anbringelser.

Økonomiudvalget godkendte på sit møde en styrkelse af det økonomiske tilsyn på alle områder i forvaltningerne. Der igangsættes som det første et øget tilsyn og styring på socialområdet, som dels er det største forvaltningsområde og dels er under størst økonomisk pres.

Stine Egede udtaler: "Overgangen til det nye økonomistyringssystem må vi erkende har kostet os dyrt i forhold til at kunne skabe det nødvendige økonomiske overblik.

Økonomiudvalget har fået indikationer for årsagerne til likviditetsudfordringerne og vil på næste ordinære møde få yderligere præciseringer. Det vigtige er nu, at skabe bedre overblik og at der kommer skærpet tilsyn på det økonomisk mest tunge område, ligesom der skal ske en kompetenceopbygning på det økonomiske område".

På økonomiudvalgets ordinære møde den 26. juni vil der blive fremlagt en mere detaljeret likviditetsanalyse og revideret regnskab for 2021.

Revidering af regnskaber for 2022 og 2023 lægges der detaljeret tidsplan for i august sammen med revisorerne. Kommunalbestyrelsen vil blive indkaldt til ekstraordinært møde den 27. juni.

Borgmester Stine Egede afholder borgermøder i Nanortalik den 1. juli, i Narsaq den 2. juli og Qaqortoq den 3. juli.

Nunarput Barcelonatut Balitullu iliortoq: Unnuinermut akitsuuteqartitsi- lerniartoq

Nunatsinnut siunissami tikeraartut akiliinerulaartalisapput. Inatsisissatut siunnersuummi nutaami Naalakkersuisut tusarniaassutigisaani tamanna anguniagaa-voq.

Nunatsinnut angalaneq siunissami akisunerulaarlissaaq. Naalakkersuisut angalasunut immikkut ittumik unnuinermut akitsuusiillutik unnuinermut ataatsimut 20 koruuneersitta-

lerniarpaat.

Nunatsinni angalasut unnuinermut ataatsimut 20 koruunimik saniatigut akiliisalersinnaapput.

Tamanna inatsisissatut siunnersuummi nutaami naalakkersuisut tusarniaassutigileruttugaanni allassimavoq.

Inatsisissatut siunnersuut naapertorlugu akitsuut takornaria-nut aamma nunatsinni najugalinnut nunatsinni angalasunut atuutissaaq, akitsuullu akunnittarfinni, unnuisarfinni aamma ineeqqani attartukkani illuaqqaniluunniit unnuinermut aki-liutaasassalluni.

Unnuisarfiilli 25-nit ikinnerusunik imaluunniit qaammatinut pingasunut ikinnerusunik unnuiffigineqartartut ilaatinneq-angillat. Aamma inuit 18-it inorlugit ukiullit akitsuummik akiliuteqarnissamut ilaatinneqangillat.

Nunatsinni naatsorsueqqissaartarfik naapertorlugu nunatsinni akunnittarfinni, unnuisarfinni allanilu siorna unnuisut 359.049-pput.

Unnuisut ukiuni aggersuni amerliartuinnarnissaat
Naalakkersuisut naatsorsuutigaat, ilaatigut mittarfiit nutaat pissutigalugit.

Akitsuut 6,8 millionit koruuninik iluanaarutaassangatinneq-arpoq, isertitallu nunatsinni kommuninut tallimanut ilaati-gut agguanneqassapput, sumiiffinnilu nunallu immikkoor-tuini takornariaqarnermut neqeroorutinik ineriartortitsiner-mut atorneqassallutik.

Inatsisissatut siunnersuut ukiakkut ataatsimiinnermi akueri-neqassaguni 2026-mi januaarip aallaqqaataanit atuutilis-saaq.

Nunani allani atugaasut

Unnuinermut akitsuuteqartitsinermut – imaluunniit takorna-

Arssarnerit

- elteknik for fremtiden
- Siunissami innaallagisserineq

El-installationer	Sikringsanlæg
Industri-installationer	Patient- og nødkald
Service	Brandalarm anlæg
Skibs-installationer	Maskinelektro
Data-installationer	Termografering
Kommunikation	Hvidevarer
Antenneanlæg	Storkøkkener
Elevatore	Døgnvagt
Belysningsteknik	El butik

Stort udvalg i lamper og hårdehvidevarer

*Qinigassaqarluortoq qullinik errorsiviit
nillataartitsiviit allallu*

Arssarnerit A/S

Jaraatooq B-1305
3920 Qaqortoq
Tlf: 642030
www.arssarnerit.gl
qaqortoq@arssarnerit.gl

Qaqortoq afd.

tlf. 483500

Vagttlf.: 494530

rianut akileraarummut – isumassarsiaq nutaajunngilaq.

Nunarpassuit allat illoqarfissuillu takornarianut tikeraartunut ullumikkut akitsuuteqartitsisarereput. Assersuutigalugit takoriarifigineqarluartartut Grækerit Nunaat, Venedig, Bali aamma Berlin.

Spaniami sumiiffinni arlalinni takornarianut imaluunniit unnuinermut akitsuutit aamma atuutilersinneqarnikuupput. Spaniami illoqarfissuarmi Barcelonami takornarianut akile-raarut illoqarfiup pisortaatitaanit 2021-mi atuutilersinneq-arpoq, taamaammatt unnuinermut ataatsimut ullumikkut 3,25 euromik (25 koruunit missaannik) ullumikkut akiliisoqartarpoq.

Københavni isumassarsiaq taanna qanittumi qaqinneqarnikuuvoq. Takornarianut akileraarutip atuutilersinneqarnissaanut periarfissat misissorneqassasut Københavnip Rådhusiani amerlanerussuteqartut 2023-mi decembarimi aalajangerpaat.

DR-ili naapertorlugu isumassarsiaq taanna inuussutissarsionermut ministerimit, Morten Bødskovimit (A) erngertumik unitsinneqarpoq.

- Takornarianut pilerisaariernerme unammillerneq sakkortungaatsiarpoq, akitsuullu takornarianik Københavnimut Danmarkillu sinneranut tikisitsiniarnissamut periarfissalunerulersitsissaaq. Muminganillu ingerlaniartussaavugut, taanna taamani DR-imut oqarpoq.

Umiarsuarnut takornariartaatinut akitsuummummut nutaamut assingusoq

Unnuinermut akitsuut naalakkersuisut nunatsinni atuutilersinniagaat umiarsuarmik takornariartaammik angalasunut akitsuummummut nutaamut ukiup nikinnerani atuutilersumut assigiinngitsorpassuartigut assinguvoq.

Malittarisassat nutaat naapertorlugit umiarsuarsuit takornariartaatit nunatsinni umiarsualiit 19-it ilaannut kisarnerit talinnerillu tamarmik ilaasumut ataatsimut 50 koruunimik akiliiffigisassavaat.

Tamatuma saniatigut avatangiisinut aserfallatsaaliuniarnermullu akitsuummik ilaasumut ataatsimut 50 koruunimik akiisitsisoqarnissaanut periarfissaqarpoq. Aningaasat taakku kommunit umiarsuavinni atortunut soorlu talittarfinni ikaartarfinnut aamma perusersartarfinnut aningaasaliissutigissavaat.

Umiarsuarmik takornariartut allallit saniatigut akitsuummummut akiliisinnaalluarlutik KNR-imut oqaatigaat.

Unnuinermut akitsuut nutaaq pillugu inatsisissatut siunnersuut juulip aqqaneq-aappaata tungaanut tamanut tusarniaasutigineqareerpoq.

Lægeforening: Private lægeklinikker vil ikke gavne samfundet

Grønlands Lægeforening hilser debatten om privatpraktiserende læger velkommen, men frygter også, at det vil trække personale væk fra sygehuse og gå ud over sundhedsøkonomien, hvis det bliver en reel mulighed.

Lange telefonkøer, korte lægetider og stor udskiftning af sundhedspersonale.

Det er udfordringer, som de fleste her i landet har stødt på i kontakten med det offentlige sundhedsvæsen.

Derfor ser flere politikere også positivt på muligheden for at få private lægepraksisser i Grønland, som en mulig løsning på problemerne.

Men hos Grønlands Lægeforening er man noget mere skeptisk.

For selvom lægeforeningen finder debatten interessant, mener de samtidig, at det kan skabe ulighed for patienterne og samtidig have for store omkostninger, hvis der skal etableres private lægepraksisser her i landet.

Det skriver bestyrelsen i Grønlands Lægeforening i et skriftligt svar til KNR.

- Vi synes grundlæggende, at det er godt, at emnet bliver debatteret, men ud fra vores viden om sundhedsvæsenet her i landet har vi svært ved at forestille os, at det ville gavne samfundet som helhed, skriver de.

Blandt andet fordi det vil kræve en større omlægning af sundhedsvæsenets arbejdsgange, hvis dele af patienters behandling eller undersøgelser skal laves af en privatpraktiserende læge.

- Det er en stor fordel, at regionshospitalerne og sundheds-

centre kan behandle patienter under indlæggelse og følge op ambulant efterfølgende på samme sted. Det er med til at sikre en god behandling og patientforløb.

Det er en klar fordel at have hele patientforløb med både undersøgelser, indlæggelser og behandling placeret samme sted, mener Grønlands Lægeforening.

Derudover vil det også være svært at få til at hænge sammen økonomisk, mener lægeforeningen.

De tror nemlig ikke, at der er nok patienter, der selv kan og vil betale den fulde regning for deres behandling, som man eksempelvis kender fra private tandlægeklinikker.

- Idet vi ikke tror, at der er et relevant marked for privatbetalt almen praksis i Grønland, ville det skulle betales via samfundet ligesom almen praksis i Danmark.

Finansieringen vil kræve mange overvejelser, idet midlerne skal findes et andet sted fra med de afledte effekter, det vil have, skriver de.

Vil ikke hjælpe på lægemangel

I den politiske debat har flere politikere også peget på, at de privatpraktiserende læger kunne være en løsning på den store lægemangel, der flere år har præget sundhedsvæsenet. Men heller ikke her er Grønlands Lægeforening enige.

Man risikerer nemlig, at private praksisser ville trække læger væk fra det offentlige sundhedssystem, der allerede kæmper med personalemangel.

- Det er i forvejen en stor udfordring at sikre rekruttering og fastholdelse af sundhedsfagligt personale i Grønland, og hvis der etableres privatpraktiserende læger, vil det formodentlig have betydning for den lægelige bemanding i sund-

hedscentret i Nuuk, samt i byer med regionshospitalet eller sundhedscentre, skriver lægeforeningen.

Grønlands Lægeforening frygter, at private lægeklinikker vil trække læger og sundhedspersonale væk fra eksempelvis Dronning Ingrid Sundhedscenter.

Samtidig vil det ikke kun være læger, der bliver svære at fastholde i sygehusvæsenet, men også andet sundhedspersonale, skriver lægeforeningen.

- En almen praksis kræver mere personale end bare en læge. Der skal være tolke, klinikpersonale og en vis laboratoriefunktion, hvilket muligvis trækker på personalet på sygehuset og har en del økonomiske omkostninger.

Kun en fordel for en brøkdel af patienterne

Lægeforeningen peger samtidig på, at det langt de fleste steder i landet slet ikke ville give mening med private lægeklinikker, da der ikke er patienter nok til både et offentligt og et privat sundhedstilbud.

- I Nuuk kunne det måske fungere med massive ændringer i vores nuværende set-up i samarbejdet mellem almen prak-

sis (DIS) og sygehuset. Vi frygter dog, at det ville koste en del for samfundsøkonomien, skriver de.

Lykkes det dog for politikerne at lave en velfungerende økonomisk model for de private praksisser, så kan der godt være fordele for patienterne. I hvert fald for en lille del af dem.

- For de få patienter, der har muligheden for at tilvælge en privatpraktiserende læge, kan det være en fordel, at man er tilknyttet en fast læge, der har muligheden for mere fleksible åbningstider og kender patienten. Det giver mulighed for større kontinuitet.

- Det ville formodentligt give enkeltpersoner mere fleksibilitet i forhold til at have et arbejdsliv, som de ønsker og en mindre brøkdel af patientgrundlaget en højere fleksibilitet i forhold til lægevalg. Men det vil ikke være uden omkostninger.

Grønlands Lægeforening pointerer dog samtidigt, at det sandsynligvis vil skabe mere ulighed i samfundet, hvis kun en lille gruppe patienter får mulighed for at gå til privatpraktiserende læge.

OLIECOMPAGNIET ApS

Telefon 64 21 80 • Mail: ph@olie.gl

Åbningstider

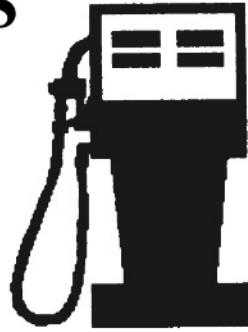
Mandag - Fredag	08.00 - 17.00
Lørdag	08.00 - 13.00
Søndag	08.00 - 12.00

Derefter betjening via automat

Udbringning sker i alle hverdage mellem 08.00 - 17.00

Bestilling til udbringning samme dag skal ske inden kl. 14.00

PALBY-mi niivertoq

Passi aamma inunngornermut kuisinnermullu allagartat ajunnginnersut misissuiffis-sanngorpoq

Kalaallit Nunaanni Politiit sullissiviani ulapaartoqarpoq passinik isumaginnilluni. Aasaaneranimi sulinngiffeqar-neq aallartilerpoq, arlalinnullu tamanna isumaqarpoq nunarput qimallugu sulinngiffeqariartornissaq qallisoq.

Passip atuuffia

18-nik ukioqalereersimaguit passit ukiuni qulini atuuppoq. 2-init 18-nut ukiullit akornanniippat passit ukiuni tallimani atuuppoq.

Meeqqamut marlunnik ukiulimmut passi tunniunneqarsim-appat ukiuni marlunni atuuppoq.

Danmarkip Nunattalu akornanni angalassagaanni passeqar-nissaq piumasaqaataanngilaq, nunanut allanukassama-annigikkaanni biilernermt allagartaq atuuttoq imaluunniit sumi najugaqarnermut uppersarsaat naammapput. Kisianni nunanut allanut, naalagaaffiup avataanut angalassagaanni, soorlu Island aqqusaarlugu nunanut allanukassagaanni, pas-simik atuuttumik peqarnissaq pisariaqarpoq.

Kalaallit Nunaata Politiivini allattoqarfimmi, passitaarnis-samut qinnuteqaatinik arlalinnik maanna suliaqartoqalerut-torpoq. Aasaaneranimi innuttaasorpasuit nunanut allanut angalakkejupput. Tamatumunnga tunngatillugu politeeqar-fimmit innuttaasunut kaammattuisoqarpoq:

- Passeqarnerup saniatigut, kaammattuutigaarput inunngor-nermt kuisinnermullu allagartamik nassartoqartassasoq. Taamaaliornikkut sillimalluuartoqarsinnaavoq, angalanermi passeq annaaneqassagalarpat sullinneqarasuarsinnaanis-samut, Louise Høegh, Kalaallit Nunaanni Politiit sullissi-viani kontorfuldmægtigiusoq.

Inunngornermt kuisinnermilu uppersarsaateqanngikkuit, pissarsiarisinnaavat oqaluffik aqqutigalugu.

Passilli atuuffeqarnera killeqarpoq. Louise Høegh kaam-mattuivoq inuit passillit passertik pisoqalisoorsimanngin-nersoq eqqumaffigissagaat, taannalu nutarterneqartariaqar-pat najukkami politeeqarfimmut saaffiginninnikkut nutaa-mik piniartoqarsinnaavoq. Tamanna aamma atuuppoq inun-nut siullermeerlutik passitaarniartunut.

- Sukkasuumik sullissisaraluarluta, naatsorsuutigineqassaaq passip tikinnissaanut sapaatit akunnerinik pingasunik sivi-sussuseqarsinnaasarpog. Taamaattumik kinaassutsimut uppersarsaatit ajunnginnersut eqqumaffiginninnissaq pit-saasuussaaq. Passi nutarterneqartariaqarpat imaluunniit siul-lermeertumik passitaarniaraanni, pitsaasuusoq piaartumik isumaginissaa sapinngisamillu angalanissamut pilersaarutit aallartinneranni.

Passit uppersarsaatitillu allat paarilluassavatit

Passinik nutaanik imaluunniit nutarterinernik tunniussisar-nerit saniatigut, Kalaallit Nunaanni Politiit misigisarpaat innuttaasut pasiminnik arlaannik pissutillimmik annaasaqar-nerminni kinaassutsiminnik uppersarsaateqarnissaminnut pisariaqartitsisut:

- Passip annaasoornerani inunngornermt kuisinnermullu allagartap uppersarsaatissamaatit piginissaa tamaattoqar-nerani pisariaqalertarpoq. Nunani allaniinnermi nalingin-naavoq passip nassarneqartuartarnera, tassanilu passip annaasinnaanera annertunerusarpoq. Taamaattumik pitsaa-suussaaq inunngornermt kuisinnermullu uppersarsaatip feriarnermi najugaqarfigisami toqqortarineqassappat, taa-maalilluni ajornannginnerusumik sukkannerusumillu kinaas-sutsimut uppersarsaataagallartumik allagartamik pissarsi-soqarsinnaammat.

**Kujataani Asaasoq ApS
Sydgrønlands Rengøring ApS**

Postboks 527, 3920 Qaqortoq

Email: sydel3920@gmail.com • Mobil 49 31 32

**asaaqqissaarnek, Sullissilluarnek
- Nuannisarnek Ipiitsoq**

**Professionel Rengøring, God Service
- En Ren Fornøjelse**

Tid til at tjekke pas og fødsels- og dåbsattest

Hos Grønlands Politis servicesektion er der travlhed med at udstede pas. Feriесезonen er nemlig lige om hjørnet, og for mange betyder det rejser udenfor landet.

Gyldighed på pas

Er du over 18 år gælder passet i 10 år.

Er du mellem 2 og 18 år gælder passet i 5 år.

Er passet udstedt til et barn under 2 år gælder passet i 2 år.

Der er ikke krav om pas, hvis man rejser mellem Danmark og Grønland, her kan man nøjes med et gyldigt kørekort eller en bopælsattest. Men hvis borgere skal rejse til andre destinationer og udenfor rigets grænser, eventuelt igennem Island, er det nødvendigt at have et gyldigt pas.

Hos Grønlands Politi er der i disse dage med at behandle ansøgninger om udstedelse af pas. For sommer betyder for mange, også udenlandsrejser. Grønlands Politi kommer her med en opfordring til rejsende:

- Udover passet, skal vi opfordre folk til at have en fødsels- og dåbsattest med. Det er en ekstra sikkerhed, hvis man under en rejse skulle miste sit pas, forklarer Louise Høegh, der er kontorfuldmægtig i Grønlands Politis servicesektion.

Hvis man ikke har en fødsels- og dåbsattest, kan man bestille denne ved at henvende sig til sin lokale kirke.

Et pas har dog et begrænset gyldighed. Louise Høegh opfordrer til, at man tjekker sit pas og hvis denne skal fornyes, skal borgeren henvende sig til sin lokale politistation. Det gælder også for folk, der ikke har haft et pas før.

- Selvom vi arbejder hurtigt, skal man regne med der kan gå op til tre uger før passet når frem. Derfor er det en god ide at være opmærksom på sin legitimation. Hvis passet skal fornyes eller hvis man for første gang skal have et pas, så er det en god ide at søge så tidligt som muligt og allere-de i starten af planerne om en rejse udenfor landet.

Pas godt på passet og andre legitimationer

Ud over udstedelse af fornyede og nye pas, oplever Grønlands Politi at borgere får behov for at bevise deres identitet i tilfælde af, at de af en eller anden grund har mistet deres pas:

- Det er her vigtigheden af at have en fødsels- og dåbsattest kommer frem. Man går normalt med sit pas under et ophold i udlandet, her er der også risiko for at miste passet. Det vil være godt at have en ekstra sikkerhed og opbevare en fødsels- og dåbsattest hvor man bor under ferien, så vil det være meget nemmere og hurtigere at få udstedt et midlertidig legitimation.

